

**UCHWAŁA NR LXXVII.319.2023
RADY GMINY UDANIN**

z dnia 19 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Udanin na 2024 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2023r. poz. 40 t.j.) i art.4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023r. poz.2151 t.j) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939 t.j.) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Udanin na rok 2024 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Udanin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Udanin

Janusz Strzelecki

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Udanin na rok 2024

Wstęp

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2024, zwany dalej Programem, jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Udanin w poprzednich latach. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii poprzez tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb bez alkoholu i środków psychoaktywnych, działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczanie dostępności alkoholu i środków psychoaktywnych, leczenie i rehabilitację osób uzależnionych, przeciwdziałanie przemocy.

W programie uznaje się zdrowie i trzeźwość mieszkańców gminy za podstawowy warunek rozwoju moralnego i materialnego społeczeństwa.

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Udanin oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2024 został uzupełniony o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z obserwacji lokalnych problemów.

Program jest adresowany do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nieposiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Udanin. Program uwzględnia rekomendacje zawarte w dokumentach programowych krajowych i samorządowych. Realizacja zadań Programu jest finansowana w sposób ciągły ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

1. Podstawy prawne oraz dokumenty korespondujące z realizacją zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w Gminie Udanin:

- a) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023r. poz.2151 t.j), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Porządkuje kwestie dotyczące m. in.:

zadań wykonywanych przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, źródła finansowania tych działań, funkcjonowania rynku napojów alkoholowych, postępowania wobec osób nadużywających alkoholu oraz przepisów karnych związanych z obrotem alkoholem oraz jego reklamą;

- b) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939 t.j.) która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii;
- c) Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025.

Elementem składowym programu są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jako cel strategiczny Programu wskazuje się wydłużenie życia w zdrowiu, poprawę zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. W ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KPPiRPA) wskazanych jest kilka głównych obszarów do realizacji: - promocja zdrowia, w ramach której przewidziano m. in. podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, upowszechnianie informacji dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk przemocy, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowy oraz wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży, - szkolenie kadr, nacisk położono m. in. na kształcenie personelu medycznego, podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, rozwijanie systemu kształcenia specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz szkolenia profesjonalistów na temat FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych), – zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym m. in.; ograniczania dostępności alkoholu, ograniczenie przemytu, podjęcie działań legislacyjnych w kierunku ograniczenia reklamy napojów alkoholowych, kontrolę i monitorowanie wydatkowania środków, – profilaktyka, a ramach niej: profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa;

- d) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U z 2022 r., poz. 1608 t.j.);
- e) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2023r., poz. 901 t.j.) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego;
- f) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 t.j.), w której zawarto zadania własne samorządu gminnego, polegające m. in. na inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- g) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie (Dz. U. z 2023r., poz. 571 t.j.) reguluje m. in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje społeczne w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Istotną kwestią jest możliwość zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych o charakterze lokalnym lub regionalnym. Działalność pożytku publicznego określona w ustawie to działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, a sfera ta obejmuje zadania w zakresie m. in. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;

- h) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce;
- i) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Udanin na lata 2016-2024;
- j) Gminny Program Wspierania Rodziny.

2. Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- a) program - Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- b) ustawa - ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- c) komisja - Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Udaninie,
- d) wójt gminy - Wójta Gminy Udanin.

Rozdział 2 Zasoby

1. Na terenie Gminy Udanin istnieją podmioty, które realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wśród nich wymienić należy:

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie;
- c) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- d) Posterunek Policji w Udaninie;
- e) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Udaninie;
- f) Szkoła Podstawowa w Ujeździe Górnym;
- g) Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Udaninie;
- h) inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie gminy Udanin.

Rozdział 3 Cel główny i priorytetowe kierunki działań

Głównym celem Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, oraz stosowania przemocy, zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci i młodzież. Cel będzie realizowany poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych w następujących obszarach:

- a) profilaktyki uniwersalnej: adresowanych do wszystkich mieszkańców gminy Udanin, bez względu na stopień ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- b) profilaktyki selektywnej - adresowanej do grup o podwyższonym stopniu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- c) profilaktyki wskazującej - adresowanej do osób lub grup, które wykazują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia;
- d) terapii i rehabilitacji - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem;

- e) zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi, poprzez zapewnienie ciągłości i dalszego rozwoju świadczonych i już istniejących usług z zakresu profilaktyki dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz rozwijanie edukacji publicznej mającej na celu:
- informowanie o problemach i szkodach oraz zachowaniach ryzykownych związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu, konsekwencjach takich zachowań, a także metodach leczenia i zapobiegania szkodom zdrowotnym i społecznym w tym zakresie;
 - promocję zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji;
 - wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - zmasowaną edukację skierowaną do wszystkich struktur środowiska lokalnego, mająca na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych;

Rozdział 4

Zadania szczegółowe

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu poprzez:
- a) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwości uzyskania przez uzależnionych i współuzależnionych fachowej pomocy terapeutycznej na terenie gminy i poza nią;
 - b) przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego;
 - c) prowadzenie rozmów interwencyjno - motywacyjnych przez członków komisji z osobami, co do których wpłynęły zgłoszenia;
 - d) podejmowanie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji przez terapeutę w punkcie konsultacyjnym;
 - e) prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz członków ich rodzin i pozostałych mieszkańców wymagających pomocy w tym zakresie;
 - f) finansowanie szkoleń, warsztatów podnoszących kwalifikacje i kompetencje realizatorów zadań wynikających z programu, osób, które zawodowo zajmują się rozwiązywaniem kwestii uzależnień.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
- a) wdrażanie procedury zobowiązania do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
 - b) przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez:
 - wspieranie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie – Niebieskie Karty w policji, pomocy społecznej, a także wdrażaniu tych procedur przez komisję;
 - finansowanie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych z dziećmi, które doznały przemocy;
 - wspieranie rozwoju grup samopomocowych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin;
 - wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym:
- a) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, które są integralnym elementem programu profilaktycznego;
 - b) finansowanie programów profilaktycznych dla uczniów, szkoleń dla nauczycieli i rodziców, realizowanych w placówkach oświatowych - uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
 - c) współdziałanie w działaniach promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez dzieci i młodzież - rozwój zajęć pozaszkolnych w świetlicach wiejskich oraz placówkach oświatowych;
 - d) promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez finansowanie programów profilaktycznych realizowanych w trakcie imprez sportowo-rekreacyjnych i pozalekcyjnych zajęć sportowych,
 - e) poprawianie wyposażenia bazy sportowo - rekreacyjnej poprzez zakup sprzętu sportowo – rekreacyjnego przy realizacji programów profilaktycznych;
 - f) wspomaganie bibliotek szkolnych i gminnych w zakupie książek edukacyjnych z zakresu uzależnień, przemocy, problemów szkolnych;
 - g) finansowanie kosztów organizacji kolonii dla dzieci i młodzieży szkolnej, w trakcie których odbywać się będą zajęcia profilaktyczne z zakresu profilaktyki alkoholowej;
 - h) wspieranie autorskich programów profilaktycznych uwzględniające pozalekcyjne zajęcia sportowe;
 - i) współdziałanie z Komendą Powiatową Policji w Środzie Śląskiej w celu uświadamiania o społecznych i prawnych skutkach uzależnień oraz udział Policji w różnych formach działalności profilaktycznej na terenie Gminy Udanin;
 - j) tworzenie i prowadzenie świetlic środowiskowych;
 - k) wspieranie działań tj. organizowanie konkursów profilaktycznych dla dzieci młodzieży szkół podstawowych;
 - l) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;
 - m) włączanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - n) zakup materiałów edukacyjnych oraz dystrybucja wśród określonych grup adresatów broszur, plakatów, ulotek itp.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, a w szczególności:
- a) wspieranie edukacyjne, materialne podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
 - b) wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin poprzez wspieranie ruchu samopomocowego, współpracę z urzędem pracy, kuratorami sądowymi, policją.
 - c) zakup materiałów i artykułów biurowych na potrzeby obsługi komisji;
 - d) finansowanie kosztów udziału członków w szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział 5

Realizacja programu

1. Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Udaninie.

2. Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Udaninie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Udaninie określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2023.
4. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny z projektem budżetu na 2024 rok, w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii.
5. Formy realizacji programu:
 - kolonie profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem alkoholizmu;
 - programy profilaktyczne w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich, bibliotekach;
 - zajęcia sportowo rekreacyjne o charakterze profilaktycznym;
 - kampanie społeczne – m. in. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Prowadzę Jestem Trzeźwy;
 - ulotki, poradniki, książki, czasopisma o tematyce profilaktycznej;
 - elementy i urządzenia związane z tworzeniem miejsc aktywności dla dzieci i dorosłych np. siłownie zewnętrzne lub elementy placów zabaw;
 - nagrody, artykuły, sprzęt sportowy;
 - prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy w Udaninie;
 - opłaty sądowe oraz te związane z pokryciem kosztów wydania opinii biegłego w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu i wobec której toczy się sprawa sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego;
 - usługi związane z organizacją pobytu dzieci i młodzieży na zajęciach profilaktycznych;
 - szkolenia dla przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe; członków komisji oraz osób aktywnie uczestniczących w realizacji programu;
 - prowadzenie świetlic środowiskowych;
6. Kryteria dotyczące osób realizujących program winny dotyczyć w szczególności:
 - wykształcenia;
 - ukończonych szkoleń lub kursów specjalistycznych;
 - doświadczenia zawodowego;
 - pozytywnej oceny dotychczasowej współpracy - jeśli taka miała miejsce.
7. Każdy z członków Komisji ma obowiązek aktywnego uczestnictwa w pracach komisji.
8. Członkom Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w pracach:
 - Przewodniczący – 400 zł
 - Zastępca Przewodniczącego 250 zł
 - członek – 200 zł
9. Przewodniczący komisji w ramach swoich obowiązków wykonuje wszystkie czynności administracyjne oraz biurowe oraz odpowiada za przygotowanie materiałów na obrady komisji.
10. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia dla członków Komisji stanowi sporządzona i podpisana przez Przewodniczącego Komisji lista wynagrodzeń.
11. Do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego uprawniona jest osoba każdorazowo upoważniona przez Wójta.

Rozdział 6

Ewaluacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Sprawozdania wewnętrzne - sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu będące integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego składanego zgodnie z obowiązującymi przepisami Radzie Gminy Udanin:
2. Sprawozdania zewnętrzne dla:
 - Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
 - Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Sprawozdanie z realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii przedkładane Wójtowi do dnia 31 marca 2025 r.

Uzasadnienie

Rada Gminy Udanin, w myśl art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uchwała corocznie gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2024 jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Udanin w poprzednich latach. W oparciu o założenia programowe realizowane są zadania ustawowe związane z przeciwdziałaniem skutków alkoholizmu i narkomanii oraz działaniami prewencyjnymi mającymi na celu zmniejszenie występowania patologii społecznych w gminie Udanin.

Skutki finansowe realizacji niniejszej uchwały zostały zawarte w zapisach załącznika oraz wynikają z obowiązującej uchwały budżetowej Gminy Udanin na rok 2024r.